аховы тэкстаў і баз даных. Найбольш простыя крыптаграфічныя спосабы аховы інфармацыі статычны і дынамічны. Дынамічная крыптаграфія можа ўжывацца пры распрацоўцы прыкладнога праграмнага забеспячэння. У выпадку выкарыстання выконваемых модуляў для апрацоўкі інфармацыі ці ў выпадку неабходнасці апрацоўкі інфармацыі рознымі праграмамі пытанне значна ўскладняецца. Адзначым, што метады крыптаграфіі не абараняюць інфармацыю пры некваліфікаваным абыходжанні ці наўмысным пашкоджанні.

У выпадку статычнай крыптаграфіі даныя застаюцца даступнымі пры аварыйным заканчэнні работы. Як для статычнага, так і для дынамічнага рэжыму актуальным застаецца пытанне надзейнасці шыфраў і бяспекі аперацый шыфроўкі і дэшыфроўкі.

Для вырашэння праблемы аховы тэкставых файлаў намі быў абраны падыход, ў якім выкарыстоўваецца перавызначэнне структурных адзінак, звязаных з фізічнымі асаблівасцямі захоўвання інфармацыі на дысках. Гэты спосаб не выключае некаторыя недахопы, звязаныя з абслугоўваннем дыскаў, але на даным этапе ўкаранення вылічальнай тэхнікі ў навучальны працэс універсітэта можа быць эфектыўна выкарыстаны для аховы інфармацыі рознага тыпу ад несанкцыяніраванага доступу.

Дзямешка Л.А.,
прафесар

АСВАЕННЕ СТУДЭНТАМІ СУЧАСНЫХ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ У ПРАЦЭСЕ ВЫВУЧЭННЯ КУРСА «БІБЛІЯТЭЧНАЕ АБСЛУГОЎВАННЕ»

Згодна з вучэбнай праграмай у курсе «Бібліятэчнае абслугоўванне» вылучаны раздзел «Структура, сістэма і тэхналогія бібліятэчнага абслугоўвання». У гэтым раздзеле вывучаюцца тэмы «Развіцце формаў бібліятэчнага абслугоўвання", "Арганізацыя і тэхналогія бібліятэчнага абслугоўвання на абанеменце, у чытальнай зале, цераз нестацыянарныя формы, па МБА і міжнароднаму МБА».

На лекцыях студэнты атрымліваюць веды па дыспетчарызацыі бібліятэчных цыклаў, рэгуляванні руху дакументаў і чытацкіх запатрабаванняў, тэрмінаў і паслядоўнасці выканання працэсаў і аперацый апрацоўкі дакументаў і чытацкіх запатрабаванняў, накіраваных на павышэнне якасці вынікаў бібліятэчнага абслугоўвання. Пры вывучэнні тэмы «МБА: тэхналогія функцыянавання» студэнты знаёмяцца з традыцыйным і аўтаматызаваным тэхналагічным рэжымам на прыкладзе буйных галіновых цэнтраў і Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі. Падчас вытворчай практыкі яны прымаюць непасрэдны ўдзел у выкананні паслядоўна аўтаматызаваных працэсаў: увод новых паступаючых заказаў, перадача іх у фонды, зварот з фондаў, перадача заказаў абанентам, зварот дакументаў ад абанентаў, зварот іх у фонды, перанакіраванне запытаў.

На лекцыі даецца паняцце аб сістэме абслугоўвання карыстальнікаў CORI, якая прыцягнула да сябе ўвагу бібліятэк Расіі і некаторых краін СНД. Цікавяць студэнтаў і сродкі вылічальнай тэхнікі: статыстычныя лічыльнікі для вядзення штодзённай бібліятэчнай статыстыкі, электронныя калькулятары, лічыльна-лічбавыя машыны серыі «Электроніка» (БЗ-ОБМ, МК-59, С3-22, МК-42, МК-44) для ўліку вынікаў абслугоўвання, складання планаў і справаздач.

Практыка дае магчымасць пры авалоданні тэхналогіяй бібліятэчнага абслугоўвання пазнаёміцца з выкарыстаннем АС непасрэдна ў бібліятэцы: міні-ЭВМ, ПЭВМ, лазернага прынтэра, камплекта літаратуры для нанясення і злічвання штрыхавых кодаў, лакальнай вылічальнай сеткі, прыстасаванняў аднаразовага запісу і шматразовага счытвання інфармацыі на аптычных кампакт-дысках і інш.

На жаль, асваенне студэнтамі сучасных інфармацыйных тэхналогій магчыма пакуль што толькі на базе буйных бібліятэчных цэнтраў і падчас вытворчай практыкі ці самастойнай навуковай працы. Камп'ютэрныя лабараторыі Беларускага універсітэта культуры перагружаны, сучасных ПЭВМ не хапае.

Алянюк Н.В.,
выкладчык

ПРАБЛЕМЫ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ПРАКТЫЧНАЙ НАКІРАВАНАСЦІ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «БІБЛІЯТЭЧНЫЯ ФОНДЫ»

Курс «Бібліятэчныя фонды» з'яўляецца адным з вядучых, фундаментальных курсаў, якія забяспечваюць студэнтаў спецыяльнымі ведамі. Існуючая праграма курса, як сведчаць вынікі вывучэння гатоўнасці выпускнікоў да выканання сваіх функцый у бібліятэцы, у прынцыпе забяспечвае атрыманне неабходных ведаў для працы з фондамі. Згодна з данымі, каля 2/3 студэнтаў дастаткова высока ацэньваюць свае веды і практычныя навыкі і адчуваюць упэўненасць на гэтым накірунку работы. Хочацца заўважыць, што кожны пяты выпускнік жадаў бы займацца ў бібліятэцы менавіта працэсамі фарміравання і кіравання фондамі.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

Вядучыя спецыялісты бібліятэк мяркуюць аб здольнасці маладых спецыялістаў забяспечыць гэтыя ўчасткі працы болей стрымана, прычым асноўным недахопам у адукацыі лічыцца недастатковая практычная накіраванасць навучання.

Шляхі ўдасканалення практычнай накіраванасці выкладання курса «Бібліятэчныя фонды» бачацца ў двух накірунках.

1. Актуалізацыя зместу курса, адлюстраванне ў ім усёй разнастайнасці фондавых праблем сучаснай бібліятэчнай практыкі. Маючы на ўвазе, па-першае, змены ў кнігавыдавецкай справе, якія прывялі да скарачэння аб'ёму і змянення структуры кніжнай прадукцыі, складанасцей утварэння новай сістэмы кнігазабяспячэння бібліятэк; уплыў эканамічных фактараў на працэсы каардынацыі і кааперацыі фарміравання фондаў. Існуючыя праграма і змест курса пабудаваны з улікам умоў работы бібліятэк Беларусі. Уведзены новыя раздзелы, дзе разглядаюцца альтэрнатыўныя крыніцы камплектавання, праблемы фарміравання адзінага бібліятэчнага фонду РБ і ўзаемаадносіны паміж яго як традыцыйнымі, так і новымі элементамі, уплыў выдавецкай палітыкі на стан і развіццё бібліятэчнай справы і інш.

Па-другое, вынікам дзяржаўнай нацыянальнай палітыкі з'яўляецца паступовае змяненне лінгвістычнай структуры бібліятэчных фондаў, узмацненне тэндэнцый да пашырэння фондаў краязнаўчай тэматыкі. Гэта патрабуе ад бібліятэчных спецыялістаў валодання прыёмамі рацыянальнага камплектавання фонду з улікам нацыянальнага складу, мовай, якой аддаецца перавага пры чытанні літаратуры рознага зместу, навыкамі стварэння моўных мадэлей бібліятэчнага фонду на падставе канкрэтнага аналізу лінгвастановішча.

Па-трэцяе, укараненне АБІС у практыку бібліятэк робіць неабходным ажыццяўленне паралельнага навучання як традыцыйным тэхналогіям фарміравання фондаў, так і заснаваным на ўжыванні сучаснай вылічальнай тэхнікі.

2. Актывізацыя працэсу навучання, паглыбленне ведаў, уменне выкарыстоўваць гэтыя веды на практыцы. Сярод шматлікіх сродкаў, якія дазваляюць зрабіць вучэбны працэс больш інтэнсіўным, у дадзеным выпадку вылучым наступныя:

- шырокае ўжыванне актыўных метадаў вывучэння курса (дзелавых гульняў, дыскусій, мадэліравання і канструявання рэальных сітуацый і інш.);
- практычная накіраванасць самастойнай работы, выкананне кантрольных і творчых работ у цесным узаемадзеянні з бібліятэчнымі ўстановамі.

Рэалізацыя гэтых напрамкаў пры вырашэнні праблем метадычнага і арганізацыйнага характару дазваляе больш цесна спалучаць працэс навучання з бібліятэчнай практыкай,сфарміраваць у будучага спецыяліста сістэмнае, комплекснае ўяўленне аб дзейнасці бібліятэк па фарміраванню фондаў.

Суддзя Э.С.,
дацэнт

СУАДНОСІНЫ НАЦЫЯНАЛЬНАГА І ЎСЕАГУЛЬНАГА Ў ВУЧЭБНЫМ КУРСЕ «БІБЛІЯГРАФІЯ МАСТАЦТВА»

1. Суадносіны адзінкавага, асаблівага і ўсеагульнага вывучаюцца філасофіяй, яны раскрываюць аб'ектыўныя сувязі сусвету і характарызуюць працэс яго пазнання. Адзінкавае трактуецца філосафамі як форма існавання ўсеагульнага ў рэчаіснасці, асаблівае - як ўсеагульнае, рэалізаванае ў адзінкавым.

2. Беларускае мастацтва з'яўляецца асаблівай формай адлюстравання мастацкай рэчаіснасці, раскрывае магчымасці адлюстравання, рэалізацыі ўсеагульнага ў адзінкавым.

3. Раскрыццё гэтых асаблівасцей узаемаадносін у вучэбным курсе «Бібліяграфія мастацтва» можа ісці па двух напрамках: паказ тоеснасці, узаемаўплыву, з аднаго боку, і спецыфікі, самастойнасці, з другога.

4. Не толькі кожны раздзел курса, але і блок блізкіх па праблематыцы тэм і нават асобныя тэмы дазваляюць выкарыстаць абодва падыходы да адлюстравання суадносін нацыянальнага і ўсеагульнага

5. Унутры першага раздзела на фоне агульных тэарэтычных і метадалагічных праблем адлюстроўваюцца асаблівасці арганізацыі бібліяграфічнай інфармацыі па мастацтву ў Рэспубліцы Беларусь, спецыфіка патрабаванняў і запытаў беларускіх спажыўцоў інфармацыі, спецыфіка фарміравання і функцыянавання патокаў і масіву па розных відах мастацтва: выяўленчым, прасторавым, музыцы, тэатру, кіно і інш.

6. Другі раздзел курса дазваляе раскрыць асаблівасці бібліяграфавання выданняў па мастацтву, твораў мастацтва і мастацтвазнаўчай літаратуры ў Беларусі, супаставіўшы іх з агульным вопытам па стварэнню і эксплуатацыі бібліяграфічных баз дадзеных па мастацтву ў цэлым і асобных яго відах.

7. Трэці раздзел курса прадугледжвае вывучэнне асаблівасцей абслугоўвання чытачоў па эстэтычнаму комплексу розных тыпаў бібліятэк рэспублікі і суадносіны іх з вопытам краін блізкага і далёкага замежжа.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ